

ZEMTURS

LATGOLAS NŪVODA NEDEĻAS LAIKROKSTS

Nr. 9 (178)

1999. GODA 5. MARTS

CENA 10 SANTIMI

KONSULTANTI: religejas lītas – prāvests Alžerts Budže, Raiņa ielā 21, Tīlža, Bolvu rajons, LV-4572, tōlrunis – 245-56312; mōkslas vaicōjumi – Pīters Gleizdāns, Bazneicas ielā 34, Rēzekne, LV-4601, tōlrunis 246-23325; poligrafeja, izdevnīceiba – Jōns Eīksnis, Bazneicas ielā 28, Rēzekne, LKC izdevnīceiba, LV-4601, tōlrunis 246-22298; dzeja – Ontons Slišāns, Upīte 2-13, Šķilbānu pogosts, Bolvu rajons, LV-4587; vēsture – Viktors Trojanovskis, R. Blaumaņa 17/18, dz. 6, Ludza, LV-5701; kultūrvēsture – profesors Pīters Zeile, K. Valdemāra 145/I-52, Reiga, LV-1013, tōlrunis 27-361423; ekonomika – profesors Jezups Zelonka, LJAEI, Akademijas 1, Reiga, LV-1003; ūzemu biroja vadītājs – Alžerts Spōgis, Breslauer Straße 44, 48157, Münster, Deutschland.

ALBERTS BUDŽE,
PRĀVESTS

DRAUDŽU DZEIVE

4. decembrī Latveja pyrmū reizi atzīmēja svātās Barbaras diņu. Jei beja vina nu pyrmajom kristītēm, tāvs Dioskors, radzūt meitas pīsavēršonu kristēgajai ticebai, ļoti sasanyknōja un nūcējai jai golvu. Atceļā uz mōjom tāvu nūspēris zībiņš. Svātā Barbara arī ir mērstūšu aizbīldne. Pēc šaunampūvera izgudrōšanas pēškā nōvē myruši daudzi lelgobolnīki, tādēļ nu 15. godīmīta sv. Barbara klīva arī par artieristu aizbīldni.

Latvejas armējā pošlaik ir 67 artieriisti un 24 lelgobili (100 milimetri), 24 minmetēji, apvīnōti trejōs batarejōs.

Zīmassvātku laikā Rēzeknes vērsmežniecība reikāja labdareibas akciju, bez mokas bazneicom, slimīneicom, pansionatim, daudzbārnu un sociali nanūdrūšinotajom giminem pīdovojūt egleites.

Baltijonas Kristēgajā specialajā internatskūlā pošlaik vīcīcīs 111 skūlānu, un 18. decembrī jīm beja pusgoda dorba nūslāgums. Uz šū svineigū pasākumu beja īsaroduši daudzi bārnu vacīci un aizbīldni. Pasateicīt skūlā direktora H. Logina-Slišāna gōdeibai, skūlānu beja ryepegi gatavōjuši. Beja ikortēta Betlemes sileite, kur skūlāni atveidoja nūtykumus nu Jezus dzimšanas. Pi lelōs egles īsaroda ari Santa Klauss — Zīmassvātku vecīts — ar bogēteigu dōvonu maisim kotrai klasei, sekmeigajim skūlānim un

vīsim, žogoru bunti nabeja nesis, jo vīsi bārni te labi vīcīcīs un kōrteigi uzavad.

Pēc dōvonus izdalešanas trejs "engeli ar lelym spōrnm" īnōce ar oblatēm un pēc prāvesta A. Budžes lyugšonās dalējōs Zīmassvātku pīcā, pēc senas tradicejas vēlēja mīru, svēteibū un saticeibū. Daudzu bārnu acīs, kurīm nav ni vacīku, ni audžuvacīku, ni aizbīldu, mīrdzēja priks un aizkustynōjums.

Upītes skūlā jau 17. decembrī sōcēs mōceibū pīsgoda pasākumi, kū ivadēja Šķilbānu draudzes prāvesta A. Budžes celebrātā svātā Mīse skūlā kapelā, kurā pīsādalējōs skūlōtōji, bārnu vacīci un bārni. Daudzi gōja pi svātās Komunijas.

Uz jautōjumu "Voi uzlidōjumi Irakai draudzīt par konfliktu storpi kīsteigū un islāma pasaūli?", Finistas titulārveiskups Jōns Cakuls (dzimis 1926. godā) laikroksta "Naatkareigō Reita Avīze" 1998. goda 19. decembrī snīdzis šāidu atbīldi:

"Romas pāvests, taipat kā ANO generalsekretārs, izsoka nūžālu, ka šū konfliktu navar atrysynōt mīreigā celā.

Tys ir napareizi, ka šū jautōjumu mēgnīj rysynōt ar irūču paleidzeibū. Ar irūčīm nikō navar atrysynōt. Es dūmoju, ka attīceibas storpi kīstišīm un musulmanīm napasaslyktīnōs, tōs pasaslyktīnōs storpi vāstīm, kuras karojā".

Vatikāns 17. decembrī nūsūdēja ASV uzbrukumu Irakai, nūsaucūt tū par "agresiju" un izteice cereibū, ka dreīž tiks atjaunōta storptautyskō kōrteiba.

Svātās Krāsls cer, ka šei agresēja dreīž tiks pīrtraukta un ka tiks atjaunōta storptautyskō kōrteiba, — teice Vatikāna preses sekretārs.

Vatikāns pīlēibā pīkret ANO generalsekretāra teiktajam, "ka šādiā ir skumja dīna" — informēja preses sekretārs.

Pāvests ir informēts par nūtykumām Irakā un ikvīna izlīta osora Svātajam Krāslam roda cīšanas.

Kanadas Latvīšu katōlu apvineibas priksādātōjs, Treju Zvāgažu ordeņa kavalers Bruno Logins 19. un 20. decembrī apmekleja Viļakas pīsātās dūmi, pašvaldeibas īstōdes un sabīdrīkōs organizacejas.

KATŌLU SVĀTKI

Gads	Palnu dīna	Leldinas	Debeskōpšona	Vosorsvātki
1999	17. februārs	4. aprējs	13. mājs	23. mājs
2000	8. marts	23. aprējs	1. juņs	11. juņs
2001	28. februārs	15. aprējs	24. mājs	3. juņs
2002	13. februārs	31. marts	9. mājs	19. mājs
2003	5. marts	20. aprējs	29. mājs	8. juņs
2004	25. februārs	11. aprējs	20. mājs	30. mājs
2005	9. februārs	27. marts	5. mājs	15. mājs
2006	1. marts	16. aprējs	25. mājs	4. juņs
2007	21. februārs	8. aprējs	17. mājs	27. mājs
2008	6. februārs	23. marts	1. mājs	11. mājs

Brēmenē jys konsekrāts par veiskupu, un 1229. goda 17. janvarī aizgōja Dīva mīrā pēc 30 ražēgim dorba godīm, atstōjūt nanūvērtejamu īguļdejumu myusu tautas vēsturē.

Tyvojas myusu golvaspišātās 800 godu jubileja, bet veiskups Alžerts nateik pīmīnāts. Jys beja tōlredzeigs politiks un ivārojams tō laika vāstīsveirs. 1199. goda pavasari īsaroda Livonejā, kur beja īcerējis nūdybynōt Bazneicas vāstī, apvīnōt vīsas Baltejas tautas.

Nūdūma īstīnōnu vīsprīms īsōka ar tū, ka 1201. godā lyka pamatus jaunōs vāstīs golvaspišātāi, uzcēle kūka dīvnomu Dīvmōtes Dabasūs uzjīmšonās gūdam un kapitula nomu, nu Ikškiles pōrcēle augustinišu klūsteri, sōce byuvēt pīsōnu un saimīceibas ākas.

1202. godā pāvests Innocents (1198–1216) Livoneju atvēlēja Jaunovas Marijas patvārumā un nūsauce par Terra Mariana — Mōras zemi.

Reigas pyrmas veiskups atteistēja plašu mīseju dorbu, uz attōlōkim nūvodim izsyuteidams misionarus, jūs sagatavōšonai uzcēle (1205—1208) Daugovgreivā svātā Nikolaja klūsteri. Bez Dīvmōtes (tagad Mōras) kā veiskupa katedrāles Reigā uzcałtas svātā Pītera bazneica Reigas pīsōnīm (vōcīšim), svātā Jakuba īopus myurim — laukdraudzei (īdzīmtajim zemes īaudim), ordenim uzcałta svātā Jura bazneica klūstera (svātā Gora konventi).

Pēc pāvesta legata Andreja īrūsmes 1206.–1207. godā Livonejas apgpoli sadaleiti draudzēs, tyka uzcalti dīvnomi Krimuldā, Lelvōrdē, Limbažūs, Siguldā, Aizkrauklē un cytur, veiskupa Alberta laikā kīsteiti sēli, Gersikas (Jersikas) īdzīvōtōji, tōloviši, Kūknes latgali, libišu ciļtis un cyti.

Veiskups Alžerts myra 1229. goda 17. janvarī, ar lelu grezneibū un svineigom ceremonējom jū guldejā Mōras bazneicā, kū īsōce ceļt 1215. godā, kod pyrmō kūka bazneica nūdaga.

Cerēsim, ka, tyvojūtis myusu golvaspišātās 800 godu jubilejai vēsturnīki plaši apskateis pyrmō Reigas veiskupa Alberta paveiktū myusu tautas apvīnōšonā.

Attālā: atklōtne sakārā ar veiskupa Albertha 700. mēršonās dīnu.

ALBERTS BUDŽE, PRĀVESTS

VEISKUPA ALBERTA PĪMIŅAI

Šūgod Latvejas katōlim ir divas lelas, bet, likās, aizmērītas jubilejas un obas saisteitas ar Reigas dybīnōtāja, svēteigā veiskupa Albertha dzeivi — 1199. godā

25. MARTĀ 50 GODI NU BAIGĀS DĪNAS
N. ANDIŅA AGLYUNĀ

MUNAI DZIMTINEI

Šū dzejūli nūvēleju veira brōlam Izidoram Andiņam, dzymūšam 1913. godā, kurs 1943. godā beja īsaukti latvīšu legionā un spīsts izbraukti uz Angleju, kur tagad dzeivoj Londonā, Dzimtinē nav atsagrīzis.

Beja baigi brīsmu kara godi,
Tys beja eīstais ašņa šausmu murgs.
Un uz plāsim kara laukim
Cik mañ draugu myrušūs palyka...
Vairs navaru ticēt leidz, šai boltai dīnai,
Ka palyku dzeivs, bet draugu vairs nav.
Un par tū beja lamts mañ šķērtīs uz myužu
Nu dzimtines dōrgas un meilōtas mañ.
Šudin stōvu pi skaistōs zylōs jyuras.
Plāsums apkōrt, klusums un mīrs.
Toli prūm pi meilō, dōrgō krosta
Munas dzimtines mola un mežs.
Viļni bangoj un glaužas pi krosta,
Mani prūjom — uz mōjom aīcīnōt grib.
Zynu, ka nabyus tik spāka un laimes
Lai pōr jyuru tyktu pi dzimtines.
Dzeive ižskeire myus un palykom sveši,
Tikai sīrīt es atmīnōs kavejūs vēl.
Radzu dryvu, kur tāvs rudzus reiz sējis
Un pi lūga mōte gaida ik dīnu...
Tī zīd dōrzs un čaklas bites lidoj,
Saules stareņš storpi lapeņom mīrdz.
Kaut kur dzērdamis, kai dzagyuze kyukoj,
Un nu acīm mañ osoras bērst.
Gribu atpakaļ lidot kai mozeņa kaija,
Atpakaļ tikt un vīnmār tī hyut.
Bet mañ sīrīt tik pēški īsmeldzas sōpes,
Ka kūpā ar jīm es navaru hyut.
Vyss ir pagōjis seņ, ceļa atpakaļ nav,
Dzeivi izmaiņēt tagad nava pa spākam.
Jōpalik tepat, jōdzeivoj tepat
Un par dzimtini sapņot vin ikdīn...

LATGOLAS PRESES IZDEVĒJU APVĪNEIBA

Marta 10. dīnā Rēzeknē puīcējōs desmit Latgolas preses izdavumu: rajonu laikrokstu "Vaduguns" (Bolvi), "Ludzas Zeme" (Ludza), "Ezerzeme" (Krōslova), "Dinaburg" (Daugavpīls) un "Brīvā Daugava" (Jākubpīls), "Novadnieks" (Preili), žurnalū "Katōlu Dzeive" (Viļāni) un "Kapital Latgalii" (Daugavpīls), kai ari myusu "Zemtura" pīlnvarotī pīrstōvi, lai dybyntu regionalu organizaceju — Latgolas preses izdevēju apvineibu. Par tōs priksādātōju īvālāta Māra Nīzinska ("Rēzeknes Vēstis"), vītneicu — Tamara Elste ("Novadnieks") un padīmes lūcekli — Ludmila Karlova ("Dinaburg"), par revidēntu — Jōns Apīnis ("Brīvā Daugava"). Vīsas pyrles, saisteitas ar registrēšonu Tīslītu ministrejā, zeimūga un atributikas izgatavōšonu, cytas uzajāmūses priksādātōja. Apvineiba cer, ka tai pīsāvīnōs ari cyti Latgolas preses izdevēji, ka tādas apvineibas tiks dybyntas cytūs nūvodū un vāstī varēs funkcionēt tūs asoīsēja.

Apvineibai ir plaši un daudzpusēgi statuti, daudzas lelōkas un mozōkas īceres. Lai labi klōjas kūpeigūs problemu rīsynōšonā!

E. KARŪDZNĀKS REALPESIMISTAM

Kas aktīvs nacionālists,
tys nava vuorguļs pesimists.
Par speiti vīsam — napaguris
pi sovys dzymtuos mēlis turīs.

MUNS MEILĀIS "ZEMTUR!"

Gaidu tevi kai lobu draugu, ar kū pasarunōt dzymtāju volūdā. Ratai jau te godōs ar kū sasatīkti. Ir ari Tukumā daudz latgalīši, kai vīs vīs vīs rūnāt pī latgaliski un na vīsim interesej šāida avīze. Kai gribātūs, lai tu dzeivōtu!

Kai paleidzēt? Kur ir bejušas kliudas, ka tik mož pasyuteitōju? Pyrms goda beigom ilgi nāpīnōce nīvīns numeri. Parostī pasyuteitōji dūmōja, ka "Zemturs" ir bankrotējis. Ari es taip dūmōju, naigītēju jaunus pasyuteitōjus. Labi, kai meita postā pasainteresēja katalogā.

Vairumērīdzīneiba? Cik tādu vītu ir, kur un kuri var aizīt uz kiosku un nūpērk. Lelōkais vairums ir vāstīs vītēji. Varbyt ilktī sludīnōjumus vīsū mozaikās rajona laikrokstūs, kai tāda avīze ir. Daudzi nazyna par jōs eksistēnci. Jyusim tī daudz gudru golvu — padūmojīt.

Rūka pīkusa, šai reizei pītīks. Ar sveicīni!

Malvine SPIČA
Tukumā

LOBA DĪNA!

Studentu klubēņš

IVETA DUBNA, RA NAKLĀTNEICA

BOLVU ATBOLSTA PUNKTS PĒC VASILIIJA KUZMINA ATMIŅOM UN PĪROKSTIM

Ideja par atbolsta punkta izveidšanu Bolvu valsts saimniecībā rodusies 60. godus un tōdēl, lai iivistu lobōku agrotehniku un panōkutu lobōkus rezultatus ražošonā. Tai Bolvu padūmu saimniecībā, kai tū sauce, sōce veikt plāšus izmēģinōjumus racionālas māslōšanas efektivitātes, pareizas zemes strukturas ītekmes uz ražu pörbaudes, lauksaimniecības kulturu un lobōkus šķirņu audzēšanas izmēģinōjumu saleidzynošonu, pēteit cytu agrotehniskus pajēmīnus.

I pūsmis

1962. goda sōkumā padūmu saimniecības direktors V. Kuzmins irūsīnājās jātīt ūsēibā trešās brigades laukus 685 hektaru, un ikortot izmēģinōjumu lauceņus, sōkt dažaidu sāklu, tehnikas, māslōjuma un cytu faktoru meijdarbeibū uz ražu ceļsonu. Vasilijs Kuzmins lauku sadalēja slejōs, tāmēs augim radeja atšķireigus deigšanas un augšanas apstoklūs. Kod sējumi jau beja sazāluši, augi pasastupiši garumā, išsaeimījā krasas atšķireibas. Kur zeme slykti apstrōdota un māslōta, sējumi beja vōji un naleidzoni, kur kai nōkās — pavyssam pretejī, daudzu augu, kartupeļu, lymu, saknāgu, zōlōju ražas rudini beja divtīk lelas, pat trejs reizes. Beja kū rōdeit cytom saimniecībam, kur zemi gon pavērī apstrōdāja, gon mozdūmā par kūpšonu, daudzi sējumi un stōdējumi beja bezšķiras. Rajona vadeitījā šīmūs izmēģinōjumu laukus reikōja agronomu, laukkūpeibas brigažu un mehanizatoru seminarus un mōceibas.

Pēc pyrmō darbeibas goda par rezultātām rajonā darēja zynomu Lauksaimniecības ministrejai, ministrs Vladimirs Strogonovs, zynōtnes atzinu un pyrmyndniku pīredzes iivīšanas ministrs Jōns Vonogs, išpasazynuši ar lauku izmēģinōjumā Bolvūs, tū atzīna par pareizu un aktualu. 1962. goda 3. augusta tyka izdūta pavēle Bolvu padūmu saimniecībā izveidēt Latvejas Zemkūpeibas zynōtniskās pētnīcības instituta Bolvu atbolsta punktu un saimniecības sāklkūpeibas agronomu

Vasiliju Kuzminu īskaitēt instituta štatū sarokstū par vacōku zynōtniskū leidzstrōdnīku.

Šaida veida izmēģinōjumi turpīnōjūs četru godus.

II pūsmis

Pēc šō laika aizriteišanas Zemkūpeibas instituta vadeitījī un zynōtniki (direktors — zynōtnu doktors, profesors Boriss Rudēliņš, agrokīmejas zynōtnu doktors profesors Arvids Zemīte, direktora vītnīks zynōtnē, zynōtnu kandidats Imants Bonāts, agrokīmejas zynōtnu doktors profesors Pīters Bārbalīs, zynōtnu kandidats Arnolds Riekstiņš, zynōtnu doktors Pīters Ansopks), išpasazynuši ar atbolsta punktu un saimniecībōs izvārstajim lauku izmēģinōjumām un tūs rezultātām, konstatēja: Vasilijs Kuzmins parodējis, kai jōstrōdōj lauku kūpejim zynōtnes atzinu un pyrmyndas pīredzes iivīšanā ražošonā un tāds dorbs jōturpnoj. Tūmār tīs vin vēl par moz, atbolsta punktā jōnūsadorboj ari ar zynōtniskū pētnīcību, "jōt dzīlumā". Arvīds Zemīte kūpā ar V. Kuzminu izstrōdōja metodisku izmēģinōjumu plānu "Māslōjuma ītekme uz kartupeļu ražu un kvalitati atkareibā nu augšnes mehaniskā sastōva un agrokīmiskām rōdeitījām". Profesors uzājēme vadeit šū temu. Institūts sovokōrt atbolsta punktam idāleja tehniska darbinīka štata vineibū un nūsležde dorba leigumu ar saimniecību.

Izmēģinōjumus ar kartupeļim izvērse vysā saimniecībā. Nu 1966. leidz 1975. godam pi vīnāidas māslōšanas shemas dažādīs pēc ikuļtīvēšanas pakopēs augšnes (viglōs smiļts, mōlsmiļts, smiļšmōla un tryudainīs kūdras) tyka veikti 187 lauka izmēģinōjumi, izdareitas ap 6 tyukstūšom analīžu augšnes un augu paraugim, izanalizāts, cik zemē išgūdeits un cik nu jōs sajimts, kas paličis nōkamajom ražom.

Tematiski metodiskūs izmēģinōjumus ar kartupeļim un igvymumus sovā pētējumu planā iķījōve ari Prīkuļu selekcējas un izmēģinōjumu staceja,

tādas specialitates, kū pīdōvoj tyvōk asūšos Latgolas augstskūlās.

Trejs augstskūlās — Latvejas Universitate, Daugavpīls pedagogiskā universitate un Rēzeknes Augstskūla pīdōvoj samārā leidzeigas specialitates, nu Preiļu puses vairōk studentu ir Daugavpīli. 1997. godā DPU uzjimi 18,6%, Rēzeknes Augstskūlā — 12,9% un Latvejas Universitatē — 14,6%.

ZAIGA MATULE

REZEKNES AUGSTSKŪLA UN LATGOLA

Saleidzynojujāt ar 1996. godu, DPU ipatsvors sasamozyōjis par 5,4 un LU pīaudzis par 2,6 procentpunktām. Leidzeigi ir ari ar klōtinē uzjimtūs sadalējumu.

Rēzeknes Augstskūlā klōtinēs nūdaļā 1997. gada oktobrī vuicējōs 71 Preiļu rajona students, nu tīm 28 (39%) Ekonomikas, 24 (34%) Humanitarajā, 15 (21%) Pedagoģejas un 4 (6%) Inženeru fakultātē. 1997. godā klōtinē uzjimtūs skaits beja attīceigi 48, 26, 26 un 0 procenti. Saleidzynojujāt ar DPU, redzim, ka tai nav byutiskas nūzeimes ekonomistu sagatavōšonā Preiļu rajonam, tūtis vairōkortēgs pīrsvars skūlōtōju izgleiteibas, kai ari humanitarūs un socialūs zynōtnu vērzīni. Obas augstskūlās — RA un DPU — socialū zynōtnu programas ir Humanitarajā fakultātē. Pedagogiskā universitate ir popularēka Preiļu rajona pedagoģu vydā un pīdōvoj vairōk skūlōtōju izgleiteibas un humanitarō vērzīna specialitātu.

LU klōtinē uzjimtūs nu Preiļu rajona 1997. godā beja pasalelynōjis par 9 cylvākim voi 1,5 reizes. Nu 28 jaunajām studentām skūlōtōju izgleiteibas vērzīna programās studejas sōce 2 (7%), socialūs zynōtnu — 8 (29), humanitarūs — 6 (21), dobās zynōtnu — 3 (11%), ekonomikas — 9 (32%). Radzādami nalobvēleigūs ekonomiskūs apstoklūs sovā rajonā un ipaši pīlsātū, jaunīši dora vysu išpējamām, lai lykti pamatus turpmōkajom dorba gaitom golvaspiļātā. Kai rōda Latvejas lelōkūs augstskūlu informacējas centru datu analīze, Preiļu rajona jaunīši Reigas augstskūlās apgyust ari

tōs zynōtnīki Vilis Gaujers, Rūdolfs Sniedze, Andrejs Zemīts, Jōns Lindermans, Jōns Paeglis un cyti pabeja Bolvūs. Tyka nūlamts kertīs pi dorba, lai nūskaidrōtu, kai Latvejas Zīmeastrumu leidzonumu tipiskajūs augšnes un klimatiskajūs apstoklūs ar masu izmēģinōjumu lauku ikortōšonu nūskaidrōtu meteorologiskūs apstoklū, augšnes išpašeibā un māslōjuma kompleksū ītekmi uz kartupeļu ražom, bumbuļu kvalitati un ekonomiskūs rōdeitījus, kartupeļu kīmiskū sastōvu, bareibas vīlu pāterīni un iznesi.

Igyuti rezultāti:
atkareibā nu meteorologiskajām apstoklīm

144—209 cnt/ha,

nu augšnes išpašeibām — 127—302 cnt/ha,

māslōšanas — 127—413 cnt/ha.

Bumbuļu kvalitāte uzaloboj, pasalelynōj sausnas un cītes saturā, myltaineiba, uzaloboj garšas išpašeibas viglōka mehaniskā sastōva un ikuļtīvātās augšnes, ar ražas pīaugumu sasamozyōjā izmoksas tōs vineibas išgāvei. Šūs datus pasnidē seminarūs agronomiem, laukkūpeibas brigaderim un mehanizatorim, reikōtas izstōdes — Bolvū rajons pisadālēja ari tautsaimniecības sasnāgumu izstōdē, tyka publicāti roksti žurnālā "Latvijas lauk-saimniecība", vītejā avīzē "Vaduguns". 1975. godā V. Kuzmins paraleli dorbam aizstōvēja disertāciju "Māslōjuma ītekme uz kartupeļu ražu un kvalitati, atkareibā nu augšnes mehaniskā sastōva un agrokīmiskām rōdeitījām".

III pūsmis

Zemkūpeibas Instituta direktora vītnīks zynōtniskājā dorbā Imants Bonāts un profesors Arvids Zemīte kvalificātājam zynōtnikam V. Kuzminam Bolvū atbolsta punktā nūlēme papyldus nūreikot vēl vīnu tehniskā darbinīku, kam uzticēja ikortōt stacionāra lauka izmēģinōjumu kompleksu, lai nūskaidrōtu dolomitmyltu, kūtsmāslu un pīaugušu mineralmāslu davu ītekmi uz kartupeļu šķirņu ražu un kvalitati un pēcīekmi uz graudaugim, ūboleju, lucernu un augšnes išpašeibom. Šīs māslōjumi rīteja 10 hektaru (apmāram 2000 lauceņu) izvārstā augmaiņas augsekā laikā un telpā — valānu podzolātā, vōji ikuļtīvātā smiļšmōla augšne ar skōbu un vōji skōbu reakcēju, zamū kusteigōs fosfora un apmaņas kalija saturu.

Māslōjumā nūzeime beja tei, lai nūskaidrōtu, ka kartupeļim izamaina rāzeiba un kvalitate (garša, myltaineiba, graudaugu raža un kai ītekmejas zōlōju (ūboleju, lucernas) rāzeiba.

Pēc četrīm pīcīm godim zeme

īsakuļtīvēja un pat bez māslōšanas izmainēja ražas gon kartupelim, gon gryudim un zōlōjim. Stacionāram beja lela nūzeime, jo šāmā Latvejas ZA zonā nabēja cytas zynōtniskas istōdes, turklōt zāmā leimīni beja zemkūpeiba. Izmēģinōjumu laukū strōdōja un praktīzējōs Kubulu pamatskūlas un Bolvū vydusskūlas audzēknī, paleidzēja veikt fenologiskūs un augu vegetacejas nūvārōjumus, jēme augšnes un augu paraugus kīmiskā analīzem, paleidzēja ari nūvōkt un uzskaitēt ražu. Izmēģinōjums pīsadalēja un eksperimentalās datus išgāva 7 Latvejas Lauksaimniecības akademējas (tūlaik) studenti sovū diplomdarbu izstrōdōšonā.

Padūmus atbolsta punkta dorba pīlneidēšonā, datu izvērtēšonā un rezultātu popularizēšonā snēdze LZI Agrokīmejas nūdaļas zynōtnīki — agrokīmejas doktors profesors Juris Štikāns, doktors agronomi Vitaute Osmanis, LZA Ekonomikas instituta zynōtnu doktors ekon. Jezups Želonka, Prīkuļu selekcējas un izmēģinōjumu stacejas darbinīki lauksaimniecības zynōtnu kandidats V. Gauje, doktors U. Klavīnš, agrotehnikas nūdaļas vadeitījās Rūdolfs Sniedze u.c.

Pīlītītūs dolomitmylta (6 t/ha), kūtsmāslu (60 t/ha) un mineralmāslu (N80 — P160 — 100K 160) ītekme ražas beja:

kartupeļim — 176—412 cnt/ha,

gryudaugim — 20,1—47,6 cnt/ha,

lucernas sinām — 45,9—97,8 cnt/ha.

V. Kuzmins stōsta, ka izmēģinōjumu rezultāti apkōrējām parādeja, ka, pilītītū kompleksu augšnes kājķōšonu, kūtsmāslus un mineralmāslus augsekōs ar tauriņižu zōlōjim išpējams ari Latvejas ZA purvainajās zemēnās ar dabiski mozaugleigom podzolātām augšnēm samārā eisā laikā tōs pīrveidōt par augleigom un rāzeigom kulturaugšnēm. Izmēģinōjumu rezultāti apkōrēti grōmotā "Kai saprast zemes volūdu", Reiga, Zynōtne, 1988., "Kartupeļi, naapgytu kultura", Reiga, Zynōtne, 1993. Autoru kolektīvi izdāvāju grōmatas "Kartupeļu mehanizātās audzēšanas tehnoloģeja", "Udobrenīje poļevykh kultur v sistēme intensivnoga zemledējā", Reiga, Zynōtne, 1990. Ap 130 rokstīm publicāti Bolvū laikroktā "Vaduguns", žurnālā "Latvijas Lauksaimniecība", "Rosme", "Lauku Dzīve".

IV pūsmis

Nu 1985. godā, kad stacionārā nūsležde izmēģinōjumu augsekās 2. rotaceja, LZI un Prīkuļu selekcējas un

izmēģinōjumu staceja izvērēja pīkšķikumu Bolvū atbolsta punktā veikt rajonātūs un perspektīvūs kartupeļu šķirņu audzēšonas agrotehnikas pīrbaudi. Leidz 1993. godam rezultāti tyka išgāva 47 šķirnēm, tamā skaitā ari rajonātājām vītejōm, Prīkuļu selekcējas stacejas perspektīvajōm, išvastajōm, Boltkrīvejas, Ukrainas, Holandes un cytom (pīmāram, Prīkuļu agrajim, Prīkuļu dzaltonajim, "Laimdotai", "Vitai" un daudzom cytom).

Bez rāzeibas, cītes un sausmas saturo, cytom išpašeibom nūskaidrōta iztureiba pret lokstu pyvi un cytom slīmeibom. Latvejas valsts ZZPI Bolvū atbolsta punkts darbeibas laikā veice nūzeimeigu dorbu zynōtnes atzinu un lobōkās pīredzes iivīšonā ražošonā, zynōtniski izpētēja kartupeļu un cytu lauka kulturalu optimalū māslōšonu augstas un kvalitātivas ražas išgāsonai, beja vīneigō zynōtniskā istōde Latvejas ZA. Laikā nu 1985. leidz 1993. godam V. Kuzmins pīrbaudi ap pussymā šķirņu, nūteice tūs kulinarīs išpašeibas. Kad 1993. godā LZI išrūbezēja finansēšonu, atbolsta punkta dorbs beja jōpīrtrauc. Leidzeigs liktīs mozlīt ogranīk pīmeklēja ari Kōrsovas un Baļtinovas, ari Preiļu šķirņu saleidzynōšanas išcīrkus.

Trejsdasmītājās godūs Jaunlatgolas aprīķi sekmei gorbōjās Šķilbānu divgadeigō lauksaimniecības skūla ar mozpulcānu spēceigu organizāciju, sagatavojūt profesionalū zemkūpus un lūpkūpeibas pīrtraugus. Jimā vuicējōs audzēknī ari nu Viļakas, Bolvū, Kōrsovas, Baļtinovas un cytom vītām. Ar lelu pateiceibū jū pīmīj ari Vasilijs Kuzmins, jo davuse styrgrus pamatus turpmōkam sekmeigam agronomam un zynōtnikam dorbam. Ari myusu nūvoda mozpulcāns, nūpalīnī bogōtais agronomi un Zalta vīrpas laureats Jōns Aleksandrovās ir šōs skūlas absolvents.

Dīmāl, lauksaimniecības skūlas Bolvū rajonā vairs nav, tīmā posā laikā pastōv 11 vīspōrīzgleitojūšos vydusskūlās, kuras gon lauksaimniecības kadrus nagatavojoj. V. Kuzmins uzskota, ka šīs Latgolas nūstyurs pamasts tīmsūneibā, kur išpaši bytu napīcīšama lauksaimniecības zynōtne un zemkūpeibas kultura. Jo nabytu mainījuši apstoklū, atbolsta punkts vēl jūprujom dorbtūs, jys varāt apvīcīt jaunūs specialistus. Bet nav leidzēku.

Materiala sagatavōšonā īuti laipni paleidzēja zynōtnu doktors agronomi Vasilijs Kuzmins — paīdīs jam par tū!

kurōs ir piļsātā strōdōjūši, parosti leloki inōkumi, bet tagadejūs apstoklūs dorba zaudējums piļsātā daudzōs giminēs radējās papyldus ekonomiskās gryuteibas. LR Centralōs statistikas pīrvaldēs "Informacejā potencialū išpaši atbolstāmūs regionā nūteikšonā" publicātājā pogostu un piļsātā ranžātājā ryndā videjais rangs ir 318 un ir augstōkās, saleidzynōjūt ar cytom nūvoda rajonim.

Daugavpīls tyvums rajona jaunīšim nūzeimej ari samārā plašu augstōkās izgleiteibas pīdōvōjumu dīzeibas vītas tyvumā: DPU, studēt RTU, Daugavpīls Mōceibā un zynōtnu centrā, izavēlēt privātās augstskūlās filiales.

VYSIM LABI ZYNOMS vīns nu radzamōkajim latgalīš kulturas darbinikim trymā Minsterē — Alberts Spōgis. Dzejniks, publicists, filozofs, Latvejas Rakstnīku savineibas bīds nu 1998. goda, Treju Zvaigžņu ordeņa kavalers. Bet Latvēja reti kaidam zynoms, ka vīns nu jō dālim — Raimonds — ir izcyls Eiropas mārūga muzikis — dzidōtījs baritons.

Eisi pyrms pagōjušo goda Zīmassvātkim leidz ar vēstuli (sasarakstom vairōkus godus) sajēmu kompaktdisku "Svētā Marija Magdalena" — plašu oratoreju (atskaņošana prosa vairōk par stundi), kur vīnu nu golvonajom lūmom — Jezus — izpylda baritons Raimonds Spōgis.

Raimonds Vōcejā atzeits kai vīns nu talanteigīkim jaunajim baritonim, uzastojīs daudzūs koncertūs Eiropas pilšātōs un Izraelā. Aizvadeitī goda beigās pyrmīzrode jam beja Parīzē, kur Mocarta operā "Burvu flauta" izpiļdēja Papageno lūmu.

Pādejūs godūs Raimondu Vōcejā, var saceit, rausta uz vysom pusem dažādūs koncertūs, sevišķi goreigūs uzvadumūs (kantates, oratorejas, rekvīmi, Krusta celš u. c.). Ar Hendela Mesiju izbraukōjis gondreīz vysu Eiropu un Izraelu! Pisadelējis dānu klasiskūs operu parādē, Mendeļsona — Bartoldi atceres vokorā. Nīčes muzykalūs kompozīciju parādē (1994), jēmis daleibu Georga Telemana jubilejas svineibos ar jō pyrmū operu "Pacīteigais Sokrats", ar izrōzu virkni sōcūt nu Magdeburgas un vairōkom cytom pilnātām, pēc tam ari Brisele un Varšavā.

Ari latīšu publikai Raimonds Spōgis labi pazeistams. Kai solists pīsadalēja Vōcejas latīšu kamerkōra "Dūdas" koncertūs Minsterē ar tematisku programu "Jyura". Dzidōjis "Daugovas Vonogu" Minstres nūdājas 40 godu jubilejas svineibos, kur izpiļdēja Jezupa Vitōla, Alfreda Kalniņa, Jezupa Mediņa, Emīla Dārziņa, Volfganga Dārziņa un cytu dzīsimē. E. Žilinska, A. Kalniņa, J. Mediņa, E. Dārziņa u. c. dzīsimēs dzidōtas Latvejas Kara invalidu pīlīsapulces nūslāgumā Aucīmā. Ari cytūt.

Latvīšu sareikōjumūs Raimondu uz klāvīrem parosti pavoda brōjs (vacōkais) Toms, kuram labi pazeista latīšu muzyka. Jys beidzis vargaū un klāvīru klāsi, pīcū godus beja Minstres latīšu gimnazējas taujas deju kūpas pāvadeitōs un kūkļu spālātōjs dzīšmu svātkū. Pošlaik sekmeigi nūsadorboj ar muzykas producēšonu, pats uzjam koncertus un istrōdōj CD.

Par Raimonda koncertim publicāts laudz atzineigu roksu lelōkajūs Vōcejas laikroktūs, ari latīšu avīzēs. Lyuk, daži zeimeigi fragmenti. "Austrālijas Latvietis" (1987. goda 30. janvari): "Pateikami panōkumi. Raimonds Spōgis uzvar dzidōšanas sacenēibos Vōcejā. Myus sabidreiba var byut lapna, ka myusim trimdā rūnas aizvin jauni muzykas talanti, kas gyust panōkumus seivā konkurencē ar cyttautīšim. Vīns šaids sekmeigs jaunītis ir dzejnika un ilggadeiga "AL" leidzstrōdā Alberta Spōga dāls, 22 godus vacais baritons Raimonds Spōgis, kas Berlinē

nūtykušajos sacenēibos 146 jaunu dzidōtīju konkurencē nu vysas Rītumvōcejas īgiva 1. vītu un 3000 marku lelu gūdolgu. Vacōkais brōjs Toms, kas beidzis Detmondas muzykas augstskūlas vargaū klāsi, bīži ir jō pāvadeitōjs. Jys uzastojas ari vīcu radiofonā. Jys novembri, byudams Zalcburgas Mocarteuma izraudzīts pōrītōvs, koncertēja Stokholmā, Malmē un Kopenhāgenā, un pēc tam uzastojīs Latvejas valsts svātku sareikōjumā Brisele.

PĪTERS ZEILE

TALANTEIGA TĀVA TALANTEIGI DĀLI

Bariton Spogis bot den Höhepunkt des Abends

Studentenorchester: Von Weill bis Mahler

-sut- Münster (Eig. Ber.). Die Orchester um Joachim Harder bewiesen schon des öfteren eine Vorliebe für progressive Konzerte. Vor kurzem erst überraschte das Studentenorchester unter seiner Leitung mit einer gegen den Strich gespielten bemerkenswerten "Pastorale" von Beethoven. Am Montagabend wartete das Hochschulorchester unter anderem mit Kurt Weills Sinfonie Nr. 2 auf, mit einem Werk, das auch passionierten Konzertbeschern bislang kaum zu Ohren gekommen sein dürfte.

Vielleicht lag es am für ein Dauerfortissimo doch recht ungeeigneten Hörsaal 1, wahrscheinlicher aber am Komponisten selbst, daß man sich des Eindrucks schwerer Programmusik nicht erwehren konnte. Marschmäßig gingen die Sätze ab, stampften die Bässe, klangen blechern Trompeten und Posaunen. Gerade die Bläser hatten unter Harders zügigem Tempo alle Hände voll zu tun, die etwas verwaschenen Konturen des Werkes herauszuarbeiten. Ein Extra-Beifall gebührte denn auch Flötisten und Blechblässern, die im volltönenden Schlussatz Virtuoses leisteten. Er wurde als Zugabe wiederholt.

Vor der Pause ging's gefälliger zu.

Ari avize "Brīvā Latvija" 1993. goda septembrī publicēja plašu roksu "Panōkumu ceļā", kurā, apskotūt plašu darbeibu, uzsvārtā R. Spōga pīsadelēšonās kantates "Divs, Tova zeme dag" koncertuzvadumā un skaņu plates īskānēšonā. Uzsvārti panōkumi dažādūs muzykas konkursūs (Meijeres fonda jaunūs muzykantu, Šūmaņa dzīšmu, Tulūzas, Londonas u. c. koncertūs), pīsadelēšona Figaro lūmas izpiļdē operā "Figaro kōzas", B. Britena romantiskajā operā "Sapnis

vosoras naktī" u. c. Atsaukšona uz pāzeistamū vīcu muzykas kritiki: "Vēl ļoti jauns bolss, liriskais baritons, drūši vadeits registrūs, jaun navainoja ma elpōšonas tehnika, teira pat augstokājā fortē, skaneiga leidz čukstūšajam pīanissimo..."

Vīns nu Raimonda dedzeigājim sapnim ir sareikōt sovu koncertu tāva dzimtīne Latvija. Reigā pīteikami pīmārōta varātu byut Vāgnera zāle (ari cyta), bet repertuaru varātu veidōt vīcu dzīsmēm jys divas reizes gūdolgoši Anglejā un cytur.

Nūvēlēsim Raimondam jaunus panōkumus un cerēsim, ka jō vēlešonīs dzidōt Reigā pīsapiļdeis!

Attālūs: vīcu prese par R. Spōga koncertu; Raimonds; kūpā ar pāvadeitōju un dzidōtōju, sadarynotū Kristiani Dikeli.

Koncerta programma Latvejas kara invalidu pīlīsapulces nūslāgumā 1987. goda 9. majā Aucīmā

"Kas tī tādi, kas dzidōja", "Padzidi, putnei", "Ai tu, īva!" — tautasdīzīmes Alfreda Kalniņa apdarē. Raimonds Spōgis — baritons, Toms Spōgis — klāvīru pāvadējums.

"Preludija Nr. 6 fis-bemol" (Jōns Mediņš), "Intermezzo b-mol, op. 117" (J. Brāmss) — Toma Spōga klāvīru solo.

"Zyla zaļa vosora", "Sep jau cereiba maij zuda" un "Voi tev vēl inok protā" (Emīls Melngailis), "Bārza līksme" un "Navaicoj, tautu meita" (Arvids Žilinskis), "Vēl tu rūzes plyc" un "Teici tū stundji, tū breidi" (Emīls Dārziņš) — Raimons Spōgis baritons un Toms Spōgis — klāvīru pāvadējums.

ALBERTS BUDŽE DĪVKOLPŌJUMIM TV – 50 GODI

Dažās svātdiņos un svātku dinōs tīceigā labprōt izmontoj myusdiņu tehnikas sasnāgumū — televizeju, lai nūsāvātu un leidzlygtūs dīvkolpōjumūs nu Reigas svātā Jākuba katedrales voi cytīm dīvnōmim, kur celebrej un spredīkoj J. E. metropolis J. Pujats un cyti augstokā goreidzniki. Bet dažas reizes godā televizejā skotam pīvesta Jōna Pōvula II vadeitī dīvkolpōjumi nu Vatikana un pēc jīm svātā tāva svētēba "Urbī et orbi". Tūmār daudzi nazy na, kai sōcēs svātās Mises pōrraides, kod un ar kaidom gryuteibom sasastopa televizeja.

Pyrmas svātās Mises translacejas iniciators beja dominikānis, tagad jau myrusis prīsters Raimonds Piārs. Tys beja pyrms 50 godim — 1948., kod televizeja vēl tikai veidōjōs un atsateistēja, pamozom izejūt nu studējas. Pyrms pusgodsymta Parīzē Zīmassvātku vokorā tīceigā varēja skateit Gonu Mises pōrraidi nu Dīvmōtes katedrales (Notre Dame de Paris). Tymā pošā naktī ar sešu stundžu starpeibu nu Nūjorkas katedrales ASV translēja amerikānu televizeja.

Tei beja lela sensaceja. Vēsts par Jezus Bārnu dzīmšonu un engeļu himna "Gūds Dīvam augsteibā..." atskanēja gon dīvnōmā, gon tīceigūs mōjķūs.

Pēc šim dīvkolpōjumim daži teologi ibylda, ka ar TV pōrraidi teikūt izrōde nacīna svātajai Misēi. Beja pat tādi, kuri centēs skaidrot, ka televizeja naatvītoj bazneicas bausleibas "Tev byus svātdiņos un svātku dinōs pīsadeleit svātajā Misē" izpiļdi. Taču pēc dažām godim šī spridumi tyka lauzti. Šudīn daudzōs pasaulei valstīs var skauti, leidzlygtūs un ar TV paleidzeibū izpiļdeit bazneicas bausleibu par pīsadelēšonu svātajā Misē. Vīneigi ar tū navar pījimt svātū Komuniju.

Sakārā ar šū jubileju pīvests Jōns Pvuls II nūsyutēja vēstuli Parīzes arhieiskupam kardinalam Žan-Mari Lustīzē (dzim. 1926.) un izteice sovu navītū priku par īspēju navin Francejā, bet vīsa pasaulē tīceigajim pīsadelēit dīvkolpōjumā un ar televizejas paleidzeibū byut Pesteitōja pādejūs vakariņu upera atkōrtōjumā.

bet jūs vōrdi
licynōja
ka īspērs asmu
pošā graulē
1999

ATKLOSME

varbyut nūdevu varbyut
cytaižōk navareju
sōpē jau ļuti tī dzīlōk zam kryuts
i acīs palāks apnykums lejōs
varbyut nūdevu varbyut
vīnkōrši aizmērs par grāku
pajēmu svešu nūkrytu svešumā
pazaceļ nabeja spāka
varbyut nūdevu varbyut
nabeja kū nūdit
ikdīnīski leits pileja aiz lūga
i sacēja lai es uz saules pusi dūdūs
1997

ALEKSANDRA LAPUHA, MEDEIBU KLUBA "JOSMUIŽA" VADEITŌJS

KOD SEZONA BEIGUSĒS

Padūmōt dreīžok na par tū, kai gōjis medeibōs, bet par saimnīkōšonu sovā teritorējā — tei myusu klubam aptver

gondreīz vīsu Aizkalnes pogosta teritorēju. Klubs "Josmuža" pastōv jau vairōkus godus un priks redzēt, ka daļa medinīku nu "gājas sagōdnīkim" pōrsavārtū par "norāmalim medinīkim", kuri ar bīsi rūkōs it labi pāvadeit laiku, dzeit jūkus, uzlobōt gorastōvūki.

Tradicionāli atzīmējam gon pyrmū medeibū dīnu, gon nūslāgumu, reikojam nālelu medinīku un jūs "mīsassorgu" atpyutas vokoru.

Myusu klubā lelōkū fisū jauni jauds — vacūmu nū 25 leidz 40 godim, bet ir ari tādi veterāni, kuri jau tīkpat daudzus godus it medeibōs — V. Vasiljevs, A. Skudra, V. Kursītis, G. Ziemelis. Kotru godu uzjāmam ari jaunūs bīdrus, pušus, kuri pīlni enerģējas un no jau lika kymusa dēj aūn kōjas, kod nūrunōts. Uz "streipas" jōi kura kotra laika apstōkļūs, un tādam, lai pīots nasas uz jūkum. Un jādzi myusim ir A. Kursītis, V. Šnepsts, J. Šnepsts, A. Džubins, A. Tumašovs, V. Šnepsts, I. Šnepsts, V. Cakuls.

Godu nu goda īsagōdojam licences alju, styrnu, začu un mežacyuku, lopsu un yudiņu

Nūbeigums 4. lpp.

nasaucit mani par karōtōju
tī kuri šōve
kōrtejū reizi garom
vīnkōrši nazynōja
kaidi rēkini maļ
godu godim krōjōs
ar vīsom īspējamom nōvem
tī kuri šōve
nazynōja
gribēja laikam baidēt
bet jūs vōrdi
atgōdynōja vaidus
atgōdynōja kai skā
tukšu patronu čaylas

MARTA SAULE
O. RĀNCĀNA FOTO

PĪSADALEISIM KŌRU SALIDŌJUMŪS!

Atsacerūt bazneicās kōru dzidōšanas tradicejas un cīnejamā var ganista, dirigenta M. Celminša centūs organizēt bārnu un jaunišu kōru salidōjumus, nūbrūduse dūma atjaunot leidzīgas aktivitātes šāmā jūmā. 8. februari Rēzeknes—Aglyunas diecēzes pristeru sapuļē draudžu pāvesti nūlēme apvinot bārnu un jaunišu kōru salidōjumu skati ar Rūžukrūna puļeņa sanokšonu I. mājā.

Kōru skate nūtiks pēc svātās Mises pūlkstīn 14.30, kots jīmā pīsadola ar breivi izvālātu 10—12 minutes garu programu. Lūti vālams (bet nav

obligati) programā itvert pyrmatskaņojumu — jaunu dzīsmi Diva un Dīvmōtes gūdam.

Kōru kūpdzidōšonai teik pīdōvotas Gregoriānu Mise — Missa de Beata Maria Virgine I un Ontona Matvejāna dzīsmes "Aglyunas māmēnā", "Tu zēleig, laipno" un "Tu gaidi mani", 145. psalms, Tezē dzidōjums "Kungs Jezu Krystu", V. A. Mocarta "Gloria".

Lyudzam pīsateikt un programas pīteikt leidz 10. aprēlam Aglyunas bazilikā Cireiša īla 8, Aglyunā, Preiļu rajons, LV-5304.

Gregoriānu Misi un kūpdzidōšonai paradātōs dzīsmes apgyut nav obligati, bet kōri, kuri tū vēlejās, nōtis var sajimt Aglyunas bazilikā pi var ganistes, tōlrunis 53-15386.

29. majā Aglyunas bazilikā nūtiks

Rēzeknes—Aglyunas diecēzes draudžu kōru (pīaugušūs) salidōjums. Kots pīsadola ar 10—12 minušu programu.

Nūrises plāns: plkst. 11.00 svātā Mise, Rūžukrūns. Plkst. 13.00 — kōru individualō uzastōšana. Nūslāgumā — kōru dzidōšana. Lūti vālams programā itvert pyrmatskaņojumus — jaunas dzīsmes Diva un Dīvmōtes gūdam. Kūpdzidōšonai teik pīdōvotas "Dīvmōte, dūdi maļ spāku" (A. Rūsiņš), "Pi tovu kōju" (O. Matvejāns), "Izraudzeja tevi Dīvs Tāvs", "Ak, Jezus Sirds", "Ar krysta gaismu" (A. Rūsiņš), "Panis Angelicus" (M. Celminškis), "Krystus mīrs", "Gūds un pateiceiba", "Domine, salvum fac" (Š. Guno).

Pīsateikt un programas pīteikt leidz 15. majam.

taidim Batiks nagōja godim. Uzskateit Batiku par nabogu gon navarēja — vēl nabeja pensejas godu veirišķis, tik pōri pusmyužam varēja byut. Apaudzs ar garu bōrdū un byudams padrukna auguma, atstōja spāka veira ispaudi. Bet voi tāds beja, voi nā — kas zyna, jo nīvinam tū naizrōdēja. Beja kai misēgi, tai goreigi nūsalaidis i vutem pōrjīts. Sprīžūt pēc runas un raksteitō nabyut nasalyku nu prostajim ubogim. Acim radzūt, te slēpēs kaida meile.

Varbyut kaida svarēga īmeļa dēl sōcis klejot, taida nūsadorbōšona ipasatykuse. Un tai turpīnōja. Bet varbyut lēlas saimes apgōdniks un meklej papyldus īnōkumus? Voi varbyut kaida cyta nālame, citis guņgrākā. Voi vēl kaida dobas nūdarējumā...

Salašējis žēlestebas dōvonas un pasacējis: "Lai Dis tev aizmokso!", tōs pōrdeve kaidā mīstā voi mozijsētenā, par sajimtim dalderim uzdzīvīja krūgā ar kaidu draugu. A ka tryuka kū tērēt — laides otkon boltajā pāsauleitē meklēt laimi, šūreiz uz cytu nūvodu.

Pēc pavēršom ziņom varēja byut labi vuiceits veirs. Ari nu poša nūstōs-

tim varēja nūprast, ka vuicējis augstōs skūlōs, tik par naz kaidim grākim atskaitēts. A ka Batikam kaidis pavaicōja: "Tu, Tūm, laikam daudz skūlu esi progōjis?", atbilde beja vīna: "Oi, pani, progōju daudz skūlu ar vysim koridorim". Ar tū lykdams saprast, ka par tādom litom jam runōt napateik.

Dažreiz pīsadzēris gon izsacēja osus pōrmatumus nazkaidīm augstas skūlas kungim, kuri jū nasaprotuši un najōvuši nūbeigt... Nu, nasaveice, tok kaidas nīvin zynōšonas beja apgyutas, ka varātu strōdōt kaidu teirōku dorbu. A na byut par kālidūni. Cik augstu sapnu nāpīsypyla myusu dzeivē, un cik vēl tai nabyus — tok ari nāveiksminīki kaidā jūmā atrūn pīpīldējumu.

Par Batiku varēja vin pasabreinōt. Jys lobōk gōja ar uboga kuli, nakai meklēja dorbu. Jys gōja tū, kur navajadēja atbīdēt ni sev, ni keizaram — vīglōka nikō naizdūmōdams pa taisnūtū sūlīja uz pūru.

Kai kālidūns jys sovu dzeivi ari nūslēdze svešu īaužu pajumtē.

1998

BEN. DYUMOKS KLAIDŪNA CELŠ

Tūms Batiks kleidā pa boltū pasauli jau kuru godu dasmytu un lōgā vairs nasaprota, kai tys beja sōcis. Gōja gon pa zynomim cīmim, kur dzīvīja vīns ūtrs lobs paziņa un jū labprōt pījēme, gon svešīm. Jys zynōja daudz kō jauna par nūtykumim kaimīnu pogostus un varēja pastōsteit. Nagōja jys kaidus gryutus dorbus dareidams, saceisim, lynus kuļsteidams voi grōvus rokdam. Tū nadarēja. Jō vīneigō nūsadorbōšona beja lyugt dōvanejas — ūlejas, vilneju, sauvenu myltu voi putrōmu. Reizem nu kaida tureigō drauga palyudze vacus svōrkus voi bikses, kod mugorā asūši apgārba goboli lykōs par caurojim.

Par dōvonom Batiks nūsarēkinōja vīnkōrši: kurai saimineicai pirakstēja svātū dzīsmēnu voi nūkrōsōja pamēlnejušū Krusta tālu ar bronzas krōsu, kas jam vīnmār beja krōjumā. Lāuds, kuri zynōja Batika gaitas, dōvonas deve kai nabogam. Tik nūsaukt par tādu!.. Dīs pasorg! Pi

JŌNS GURGĀNS DZEIVEIBĀS GLŌBĒJA

Ilggadejai Preiļu slimineicas terapejas nūdaļas vadeitōjai Martai Veitai

*Tu esi slimineicā dīnu i nakti,
Kō tautā soka: vīnmār uz "vakti".
te esi meilō, tu esi borga,
Bet vīsus sērgstūšūs vōrguļus sorgo.
Tu dzeiveibas glōbēja daudzim esi,
Un glōbējas krystu godim nesi.
Kō atleidzynōt Tev, daktereit dōrgō,
Nu vīsim mums sērgstūšim, vōrgajim?
Pāfdis Tev par vīsu, it vīsu.
Lai Aglyunas bazneicā nūtur Tev Misu.
Lai tevi tys Dīvs Kungs sorgo,
Tik teišam tō, daktereit dōrgō!*

NORMUND'S DIMANTS STŌSTI

DA LEIVONAM PĒC KUMPOTOM

Pōri tāvu zemei sasavylka brīsmeigi mōkūni. Dažs sacēja, ka uzarodis kaidis ar "nalobū aci".

Vīsi cītēs aistrast, kurs tys ir, lai uz vitas pōrmōceitu. Dēl tam tyka vojōti daži nālameiġi cylvāki: tī, kuri beja pōrlīcīnōti par sovu svātūmu — ka pats Dīvs jīm devis tīseibas cytus vojōt jō vōrdā, skrēja pa mežu, mēginojūt nūkert "laundari".

No jīm nasaveice.

Mōkūni sabīzēja, lai tūs izklei dynōtu, beja jōatrūn kaidis vaineigais.

Kaidis isadūmōja, ka vaineigs Icka nu Leivōna, kumpotu tērōtōjs.

Icka beja lobs kandidats. Ni jam rodu, ni jys bogōts.

Lāuds pakēre mītus i skrēja. Icka sēdēja būdeitē, runōja ar bārnim, kod "itū brīsmūni" ilēnce "taisnī" lāuds.

"Nōc ūrā, brīsmūni!" — klīdze lāuds.

Icka nasaprota, kas par litu.

Tok bārni pačukstēja, ar kaidu

sārgu apkrituse "meilūšo" tauta.

Labi, ka Ickam beja daudz kumpotu. Tōs jys svīde pa līgu i durovom, i lāuds nu sōkuma dūmōja, ka niu jūs "korumpej", a pēc tam saprota, ka var paēst par breivu.

Justis kai "bērneibā".

Koč bišku.

Jī pisareja Ickas kumpotā i uz laika beja mīreigi.

Da laikam, kod otkol isadūmōja, ka Icka "aizvainojuši" jūs barōjis "kai cykas" i slapani tryn nāzi...

Bors vīsu kū var idūmōt.

Boram jau tik vīna golva. I tei poša parosti bez smedzinim.

LATGOLAS AIZSTŌVĒŠONA

Tymsi mōkūni sasavylka pōr Latgolu. Latviši beja nūlāmuši pōr Zylupei aiztrikt navin kīrvolūdeigūs, bet ari latgalus.

"Tur jīsus dzīmīne!" — jī teice. — "Volga, Valdajs. Taisitēs, ka tei cit. Sēdit Valdajā i braucit pa Volgu!"

Itys beja kas to brīsmeigs. I lat galī cīlēs ceiņai.

Rēzeknē pi Latgolas Mōras sasapuļcēja čētras tyukstūšas tāvu zemes aizstōvu, cēle rūkas dabasūs i klīdzi.

"Oskars Seiksts — Latgolas karaļi! Oskars Seiksts — Latgolas karaļi!"

Tai tyka nomināts vodūns pēc tāvu tāvu demokrātiskajōm tradicejom.

Oskars Seiksts tūlaik beja pīsādzērs i nadzērdēja, kai jū nominej. Tok nomināts jys beja.

Kamer karaļi izgulēja dzārumu, tauta cīlēs ceiņai bez jō. Latgalu pōrstōvs Reigā Krištopana kungs dabōja zynōt, ka kūrzmēni kōrtejū reizi sagrōbuši Vaiņodes dzelžceļu, sēdēs drezinā i, vōli ap golvu grīzdams, brauce tī.

Sabilē Latgolas gimna autoru Eugeņu Karūdzniķi ilēnce vīsi Kūrzmēni cīgōni i cylōja žīletes, ar kū sagrīzt pretinika geimi. Tok Karūdzniķi kungs pagrōbe Zoščenko rokstu krōjumu teļa ūdas išējumā i zvetēja pa golvu pretinikam, kamer jam nasagribēja grīzti.

Tikom Daugavpili Jōņa Brīsmeigō agenti mēginōja nūmušēit Latgolas imperatora školotōju Seneku-Kravalī. Jys aiza-

VLADIS (VLADISLAVS) RIČIKS 1931. GODA 15. AUGUSTS — 1999. GODA 4. MARTS

Attālā nu Vlada Ričika grōmota "Helsinskiņu ierindā": 1988. goda 10. decembri "Helsinki-86" grupas mītīja — pyrmais nu kreisīs: V. Ričiks, tōlēk Mārtiņš Āboltiņš, Jezups Sadovskis un Jurs Viduņš.

NAPĪPILDEITŪ ĪCERU BĀDU ĪLEJĀ...

Lai cik cylvākam ni gars byutu atvālāts myužs vērs zemes, lai cik jys nāsacanstu, vīnmār pītryuks laika, lai vīsu padareitu, kas bejis paradzāts, iplānōts, īcarāts... Daudz tō pīlyka ari Vladim... Pīlyka jō ilgi auklātō dzejas grōmota ar plašoku autobiogrāfisku stōstu, kas jau pīlēnīgi sagatavotā salikšonai un drukšonai... Pīlyka vīn leidzēkļu, lai tū izdūtu. Vīnu sovu dorbu Vladis paspēja — izdevē ilustrātū grōmota par kustības "Helsinki-86" aizsōkumim un vēsturi, kurā beja jēmis vīsaktīvō leidzēkļu. Vēl Vladim beja īceres uzrakstīt un publicēt na vīnu vin stōstu un tālōjumu par dzīmtū nūvodu, par Rāzna apkaimi, kas saisteita ar poša un dzīmātās dzīves un dorba gaitom, vēl filozofisku pōrdūmu pīlnus dzījūlus par Latgolu, tātu, tōs volūdu un tradīcijom... Beja daudz īceru. Vīnu utru nu tom, jau sagatavotu, var publicēt mantinīki, draugi, bet daudz kō vairs ni myužam naatgyusim...

Vladis, eistājā vīrdā Vladislavs, dzimis Vaičuļus, Stolerovas katōlu

draudzē bejušajā Rāzna, tagad Čornajas pogostā, zemnīku giminē. Lai tei oficiāli nāsakaita represātō, izvastō, bet daudz cītuse nu okupāciju varom. Ar karu un pōresteibom saistīs Vlada bārnu un jauneibas dinas, tōs jō sīrdi beja īgrauzīšas dzīļas rātas, kas nāsazēja vīsu myužu, kas ašnōja un lējā pī molom, iplūstījās līterārājās dorbūs. Tū byus pamanējūs ari "Zemtura" laseitōji, kurā publicāti vairōki sacerējumi.

Rātas syurstēja un ašnōja, tōs lyka jam pretītīs nātās nāsakaita, cylvāku nācīneišonai, cēlēs pret naudu un apmōteibū. Tāds namira pīlns Vladis ari aizgōja myužebā. Kai meteors uzlīsmojis pī Latgolas dabāsim nūdzīšu, īvykdam jīmus gaišu ūtei... Un tei uz breidi ir apgaismījuse myužu bādu īleju, lykuse myužus pasāvēt cišķ ap sevi, sadzīegōk atsatīkt pret cītīm. Un pājdīs par tū Vladim Ričikam!

Lai vīgas smītīs un myužeigs mīrs Aizsaules mōjōs!

"ZEMTURS"

KOD SEZONA BEIGUSES

Sōkums 3. lpp.

putnu medeibom. Pādejūs godūs par problemu Aizkalnē, kai ari cytū, kīlis nūmedeit meža cyuku — tūs palicis gaužam moz. Sovu nūdarījūs mēris. Kūpš likvidēti kolhozi, jōm aptryucis ari barōšonīs vītu. Augu godu mežūs rycē motorzōdi — kur lai naboga zvērs spruk? Spīsts aizīt uz lelōkīm masīvam. Kotru godu jōn uz mežu vadom bareibū, bet tō vīn par moz.

Vīglōk ī ar styrnom un začim, jo jūs pasorgoju nu mōlu mednīkam, padzōnu plāšūjūs, tod medeibū sezonā limītu var izmonīt. Pādejūs trejūs čētrūs godūs kotrā sezonā nūmedejom pa 15—20 lopsom.

Vīku myužu apkāmē nav, godōs vin kaidam īkleist nu cītīm pogostīm. Ilgi pi

myužu napā